

FM: Straujš eksporta pieaugums 2021. gadā apliecina preču eksportētāju noturīgo konkurētspēju

Publicēts: 09.02.2022.

[Jaunami](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

2021. gadā Latvijas preču eksporta pieaugums bija straujākais šajā desmitgadē, neskatoties uz pandēmiju un ieviestajiem ierobežojumiem, loģistikas traucējumiem un atsevišķu izejvielu deficītu. Pērn preču eksporta vērtība palielinājās vidēji par 24,0%, sasniedzot 16,5 miljardus eiro un augstāko eksporta vērtību gada ietvaros, kopš tiek apkopoti ārējās tirdzniecības statistiskās dati. Zīmīgi, ka straujš eksporta vērtības kāpums bija vērojams praktiski visa pagājušā gada garumā un pieaugums bija visās preču grupās. Tas nozīmē, ka eksporta kāpums bija visaptverošs un ārējā pieprasījuma uzlabojumu izjūt visas apstrādes rūpniecības apakšnozares.

Straujš preču eksporta pieaugums vērojams ne tikai Latvijā, bet praktiski visās Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīs, tomēr Latvija ierindojas valstu grupā ar straujāko preču eksporta kāpumu. Līdzīga situācija bija arī 2020. gadā kopumā, liecinot par Latvijas preču eksporta noturīgo konkurētspēju. Eksporta kāpumu gan Latvijā, gan arī ES kopumā noteica labvēlīgā ārējā vide un straujāka nekā iepriekš prognozēts pasaules ekonomikas izaugsme pēc pandēmijas sākuma. Atbilstoši Starptautiskā Valūtas fonda datiem, pasaules iekšzemes kopprodukts 2021. gadā palielinājās par 5,9% pretstatā 3,1% kritumam 2020. gadā.

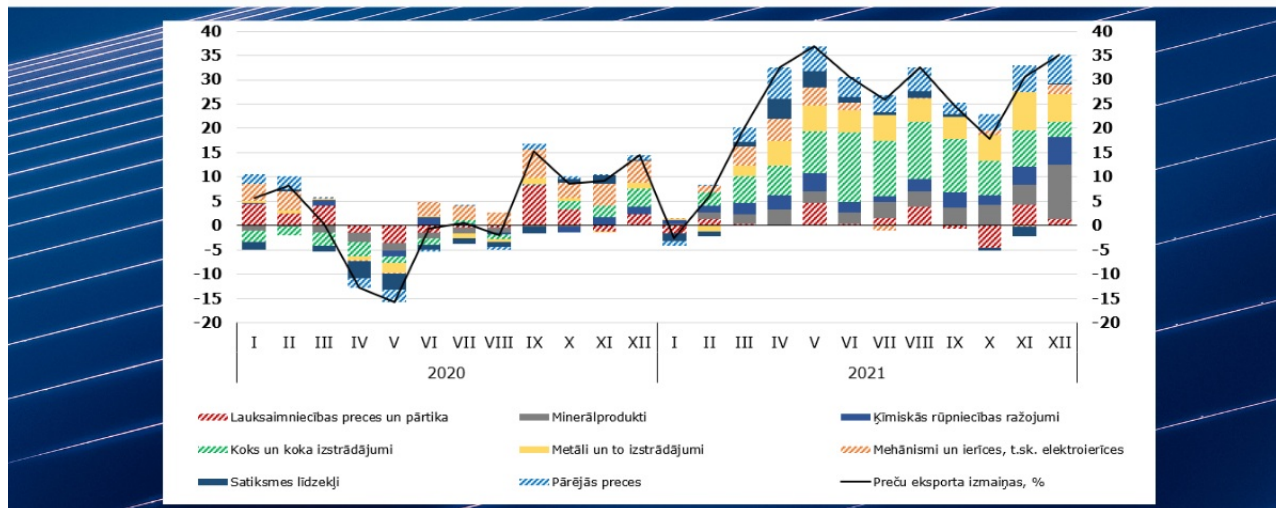
Vēl viens faktors, kas veicināja preču eksporta kāpumu nominālā izteiksmē pērn, bija izejvielu cenu pieaugums, ko ietekmēja straujāka pasaules ekonomikas atkopšanās, kā arī ieviestie ierobežojumi koronavīrusa izplatības mazināšanai, negatīvi ietekmējot ražošanas jaudas un piegādes ātrumu. Tādējādi, piedāvājums atkopās lēnāk nekā pieprasījums, radot cenu spiedienu atsevišķās nozarēs. 2021.gadā pasaules biržās strauji pieauga naftas, gāzes, elektroenerģijas, koksnes, metālu un citu izejvielu cenas un tas ir atspoguļojies arī Latvijas ražotāju un eksporta vienības cenās. Reālā izteiksmē jeb izslēdzot cenu ietekmi, Latvijas preču eksporta vērtības kāpums būtu aptuveni 11% jeb uz pusi mazāks nekā faktiskajās cenās.

2021. gada decembrī preču eksporta vērtība palielinājās par 35,2% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi. Gan pērnā gada decembrī, gan 2021. gadā kopumā lielāko devumu preču eksporta pieaugumā nodrošināja koksnes un koka izstrādājumu, metālu un to izstrādājumu, naftas un farmācijas produktu straujš eksporta pieaugums. Plašāka informācija par eksporta dinamiku dalījumā pa preču grupām atspoguļota grafikā zemāk.

Sagaidāms, ka arī 2022. gadā preču eksports turpinās savu attīstību, bet pieauguma tempi būs būtiski zemāki nekā pērn. Ekonomikas konfidence ES jeb lielākajam Latvijas tirdzniecības partnerim samazinās trešo mēnesi pēc kārtas, ko negatīvi ietekmēja jaunā Covid-19 paveida izplatība, kā arī augstas energoresursu cenas, radot negatīvu spiedienu uz patēriņu. Konfidences pasliktinājums ES vērojams patērētājiem un pakalpojumu nozarēs, kamēr Latvijas preču eksportam svarīgākajās nozarēs, piemēram, apstrādes rūpniecībā un būvniecībā, konfidences rādītāji vidēji ES paliek stabili.

Latvijas preču eksports ir veiksmīgi pārvarējis pandēmijas negatīvo ietekmi, kamēr pakalpojumu eksports joprojām to izjūt. Aktuālākie dati par 2021. gada 11 mēnešiem liecina, ka Latvijas pakalpojumu eksporta vērtība palielinājās vien par 6,0% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada 11 mēnešiem. Pakalpojumu eksporta vērtību labvēlīgi ietekmēja telesakaru, informācijas un datorpakalpojumu, kā arī transporta pakalpojumu eksporta pieaugums. Savukārt, ārvalstu tūristu izdevumu apjoms 2021. gada 11 mēnešos ir samazinājies par 40,9%. Svarīgi atzīmēt, ka šāds kritums ir ļoti straujš, ņemot vērā arī to, ka 2020. gadā ārvalstu tūristu izdevumi samazinājās par 58,5%, būtiski samazinot pakalpojumu eksporta kopējo apjomu.

Latvijas preču eksporta kopējais gada pieaugums (%) un preču grupu devums kopējā pieaugumā (pp)

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-straujs-eksporta-pieaugums-2021-gada-apliecina-precu-eksportetaju-noturigo-konkuretspeju>